

ритм міксбордерам вздовж церковної огорожі та алеям вздовж доріжок. Частіше, ніж біля православних храмів, біля католицьких можна побачити декоративні форми ялини звичайної та ялини колнучої, ялівця звичайного, ялівців козацького, китайського, лускатого. Ландшафтне оформлення цих споруд виразне, добре продумане, але не таке барвисте, як біля православних храмів, а монохроматичне.

Що стосується використання інтродуцентів під час озеленення тематичних ландшафтів, то залежно від регіону та традицій воно різне. Якщо в східній Україні, особливо в поліських районах, на цвинтарі переважають автохтонні види: береза повисла, сосна звичайна, калина звичайна, то в центральних областях України нерідко висаджують тую західну 'Fastigiata', 'Smagagd', ялину канадську 'Conica', ялівець козацький та його форми, формують бордюри навколо могил із самшиту вічнозеленого. Крім ґрунтопокривних рослин, надгробки іноді засаджують кизильником Дамера, плющем вічнозеленим. Популярний раніше в озелененні кладовищ бузок звичайний нині майже не використовують через здатність до коренепорослевого розмноження і утворення заростей.

Висновки:

1. Запропонована типологія ландшафтів сільської місцевості дає змогу диференційовано підійти до інтродукційної оптимізації дендрофлори, характерної для цих ландшафтів.
2. Під час інтродукційної оптимізації дендрофлори потрібно враховувати функціональне призначення та типологічні особливості ландшафту.
3. Найбільше видове і формове різноманіття характерне для ландшафтів соціально-культурного призначення, асортимент рослин, що використовуються для їх озеленення постійно збільшується.
4. Спостерігається тенденція до зменшення ролі саду в озелененні приватних будинків у сільській місцевості, у формуванні присадибних територій дедалі більшу роль відіграють інтродуковані рослини, особливо декоративні форми хвойних дерев та кущів.

Література

1. Александрова Т.Д. Понятия и термины в ландшафтоведении / Т.Д. Александрова. – М. : Б.и., 1986. – 111 с.
2. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: Місце і простір : монографія / М.Д. Гродзинський. – У 2-ох т. – К. : ВПЦ Київський університет. – 2005. – Т. 1. – С. 27.
3. Європейська ландшафтна конвенція (конвенцію ратифіковано Законом від 07.09.2005 р., № 2831-IV // Відомості Верховної Ради, 2005. – № 51, ст. 547.
4. Рубцов Л.И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре : справочник / Л.И. Рубцов. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1977. – 271 с.
5. Дендрофлора України: дикорослі й культивовані дерева і кущі. Голонасинні / за ред. М.А. Кохна. – К. : Вид-во "Фітосоціоцентр", 2002. – 348 с.
6. Дендрофлора України: дикорослі й культивовані дерева і кущі. – Ч. 2: Покритонасінні / за ред. М.А. Кохна та Н.М. Трофименко. – К. : Вид-во "Фітосоціоцентр", 2005. – 716 с.
7. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць : підручник [для студ. ВНЗ] / В.П. Кучерявий. – Львів : Вид-во "Світ", 2005. – 456 с.
8. Роговський С.В. Особливості ландшафтного облаштування сільських населених пунктів в Україні / С.В. Роговський // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.9. – С. 78-83.

Роговський С.В. Особенности интродукционной оптимизации дендрофлоры ландшафтов в сельской местности Лесостепи Украины

Предложена уточненная классификация антропогенно измененных ландшафтов сельской местности. Рассмотрены особенности интродукционной оптимизации дендрофлоры аграрных ландшафтов Лесостепи Украины. Показан видовой состав интродуцентов в зависимости от типа ландшафта и предложены виды и декоративные формы, перспективные для интродукционной оптимизации ландшафтов.

Ключевые слова: ландшафт, интродукция, дендрофлора, вид, декоративная форма, дерево, куст, оптимизация ландшафта, насаждения, фитоценоз, село.

Rogovsky S.V. Features of introduction optimization dendroflora landscapes of rural Forest-Steppe of Ukraine

A refined classification of anthropogenic changed landscapes of rural areas is suggested. Some peculiarities of introductive optimization of rural areas landscapes dendroflora in the Forest-Steppe of Ukraine are considered. The species content of introducents depending on the landscape type are shown, kinds and decorative forms perspective for introductive optimization of some landscapes.

Keywords: landscape, introduction, dendroflora, species, decorative form, tree, bush, landscape optimization, planting, phytocenosis, rural area.

УДК 630*532:535+541:634.942:635.9

Ст. наук. співроб. В.Ф. Собченко,
канд. с.-г. наук – Національний дендрологічний парк "Софіївка",
НДІ НАН України

ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ КОЛЕКЦІЙ ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН КВАРТАЛУ №3 НАЦІОНАЛЬНОГО ДЕНДРОЛОГІЧНОГО ПАРКУ "СОФІЙКА" НАН УКРАЇНИ

За результатами інвентаризації кварталу №3 НДП "Софіївка" (2007-2012) визначено, що колекційний фонд за період 1997-2012 рр. збагачено автором на 51 вид та 105 форм і сортів декоративних рослин, які належать до 22 родів та 11 родин загальною кількістю 236 шт., зокрема: 4,2 % кущів та 95,8 % дерев. Серед деревних порід вегетативно розмноженими автором є 207 шт. (92 %) рослин, зокрема: розмножених методом укорінення кореневих живців – 2,9 %, а також створених методами внутрішньовидового щеплення (гомотрансплантацією) – 51,2 %, міжвидовим (гетеротрансплантацією) – 34,8 % та віддаленим щепленням (ксено-трансплантацією) – 11,1 %. Серед кущових рослин вегетативно розмноженими автором способом укорінення стеблових живців є 10 шт., що становить 100 %.

Ключові слова: інвентаризація, колекція, декоративні кущі, дерева, вегетативне розмноження, гомо-, гетеро-, ксено-трансплантація, укорінення живців, кореневі відсадки.

Деревні дикорослі рослини в Україні почали вводити в культуру близько 4 тис. р. до н. е. (за археологічними дослідженнями), переважно для отримання продуктів харчування. Основне ж окультурення ландшафту в Україні почало відбуватись лавинно з кінця XVIII ст., коли багато деревних видів було інтродуковано з інших країн і континентів та почали створюватись ботанічні сади, дендропарки, дендрарії [8].

Виникли нові напрямки у рослинництві: акліматизація, натуралізація та інтродукція рослин [1, 4, 8, 12, 21], декоративна дендрологія [6, 10], озеленення, лісопаркове господарство [12, 13] та багато інших. Бурхливий розви-

ток декоративного садівництва та садово-паркового будівництва [9] вимагав напрацювання досліджень у сфері розмноження та культивування рослин, а також створення колекцій [5, 10, 19].

Методика та матеріал. Під час проведення інвентаризації [3] насаджень НДП "Софіївка" НАН України на території кварталу № 3 (рис. 1) було проведено аналіз робіт зі збагачення колекцій декоративних рослин [2].

Рис. 1. Схема кварталу № 3 та розміщення виділів

Для збільшення насаджень родових і видових комплексів застосували як пересаджування щеп, раніше створених та дорожених на інтродукційно-дослідній ділянці ім. В.В. Мітіна [15, 16, 18, 23], так і проведення операцій з трансплантації видового, формового та сортового матеріалу на різновисоких штамбах самосійних рослин безпосередньо на експозиційних місцях [17, 20]. Операції з гомо- та гетеро-трансплантації [3] живців (аблакування, копулювання), або бруньок (окулірування) проводили протягом 1997-2012 рр. як традиційними методами, так і модифікованими автором [19] для поліпшення якості зрощування з метою отримання високоякісного трансплантованого матеріалу декоративних рослин та збагачення ними колекцій парку. Результати роботи подано у табл.

За результатами інвентаризації кварталу №3 НДП "Софіївка" 2007-2012 рр. було визначено, що на площі у 3,21 га росте 1091 шт. рослин, і встановлено, що колекційний фонд насаджень цього кварталу за період 1997-2012 рр. поповнено автором на 236 шт. декоративних рослин (21,6 %).

Таксономічний склад поповнення нараховує: 11 родин (*Berberidaceae* Juss.; *Betulaceae* S.F. Gray; *Bignoniaceae* Juss.; *Caprifoliaceae* Juss.; *Fabaceae* Lindl.; *Fagaceae* Dumort.; *Malvaceae* Juss.; *Moraceae* Nakai; *Rosaceae* Juss.; *Sapindaceae* Juss.; *Ulmaceae* Mirb.), 22 роди (*Acer* L.; *Alnus* Mill.; *Berberis* L.; *Betula* L.; *Caragana* Fabr.; *Catalpa* Scop.; *Chaenomeles* Lindl.; *Crataegus* L.; *Fa-*

gus L.; *Fraxinus* L.; *Lonicera* L.; *Malus* Mill.; *Morus* L.; *Prunus* L.; *Pyracantha* M. Roem.; *Pyrus* L.; *Quercus* L.; *Robinia* L.; *Sorbus* L.; *Tilia* L.; *Ulmus* L.; *Zelkova* Spach), 51 вид і 105 форм та сортів (таблиця).

Табл. Роботи зі збагачення колекцій декоративних рослин у кварталі №3 НДП "Софіївка", які виконав автор (1997-2012 рр.)

Родина	Рід, вид	№ виділу	К-сть рослин, шт.	Примітки
1	2	3	4	5
<i>Berberidaceae</i> Juss.	<i>Berberis thunbergii</i> DC.	3	2	Весняна (2009 р.) посадка 10-річних кущів, отриманих з укорінених живців на інтродукційно-дослідній ділянці ім. В.В. Мітіна (Ідд. Мітіна).
	<i>B. t. 'Atropurpurea'</i>	5	8	Осінь (2010 р.) – // –
<i>Betulaceae</i> S.F. Gray	<i>Alnus incana 'Laciniata'</i>	5	6	Весняна (2012 р.) посадка в одне посадкове місце рослин, розмножених методом укорінення кореневих живців та коренепаросткових відсадків і дорожених на Ідд. Мітіна.
	<i>Betula ×aurata</i> Borkh.	3	1	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 рр.
	<i>B. costata</i> Trautv.	4	2	– // –
	– // –	5	3	– // –
	<i>B. davurica</i> Pall.	4	3	– // –
	– // –	5	8	– // –
	<i>B. nigra</i> L.	5	1	– // –
	<i>B. papyrifera</i> Marshall	5	2	– // –
	– // –	5	3	Посаджено 2009 р. рослини, привезені з Києва від Л.І. Пархоменко.
	<i>B. pendula</i> L. + <i>Alnus incana 'Pendula'</i>	5	1	Осінь (2010) посадка двох рослин, стовбури яких спіралью сплетені.
	<i>B. p. 'Carellica'</i>	4	1	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 рр.
	<i>B. p. 'Elegans pendula'</i>	5	3	Гомотрансплантація весною 2007 р. на 2,8-м штамби. Пересаджування на експозицію 2009 р.
	<i>B. p. 'Laciniata'</i>	5	1	Гомотрансплантація весною 2007 р. на 1,2-м штамб. Пересаджування на експозицію 2009 р.
	<i>B. p. 'Purpurea'</i>	5	1	Гомотрансплантація весною 2007 р. на 2,5-м штамб. Пересаджування на експозицію 2008 року весною.
	<i>B. p. 'Tristis'</i>	5	1	Весняна (2009 р.) гомотрансплантація живця на самосів на місці експозиції
	<i>B. p. 'Youngii'</i>	4	4	Весняна (2007 р.) гомотрансплантація живців на 2,5-2,9-м штамби. Пересаджування на експозицію весною 2009 року.
	<i>B. pendula</i> Roth.	3	51	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 рр.
	– // –	4	110	– // –
	– // –	5	83	– // –
	<i>B. pubescens 'Aurea'</i>	5	1	Весняна (2007 р.) гомотрансплантація живця на 1,5 м штамб. Вирощування на Ідд. Мітіна і пересадка 2010 р. на експозицію.
	<i>B. pubescens</i> Ehrh.	3	12	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 рр.

1	2	3	4	5
	– // –	4	32	– // –
	– // –	5	24	– // –
	<i>B. schugnanica</i> (B. Fedtsch.) Litv.	4	1	Догляд (2008-2010 pp.) рослини, отриманої від Пархоменка Л.І. Висаджено на експозицію 2010 р.
	<i>B. raddeana</i> Trautv.	4	1	Догляд (2008-2012 pp.) рослини, отриманої від Пархоменка Л.І.
	<i>B. schmidtii</i> Regel	4	3	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 pp.
<i>Bignoniaceae</i> Juss.	<i>Catalpa bignonioides</i> Walt.	5	1	Весняна (2010 р.) посадка рослини, вирощеної на Ідд. Мітіна з насіння місцевих рослин.
<i>Caprifoliaceae</i> Juss.	<i>Lonicera alpigena</i> L.	4	5	Весняна посадка (2012 р.) кушів, які вирощені на Ідд. Мітіна з 2000 р. з насіння місцевих рослин.
<i>Fabaceae</i> Lindl.	<i>Caragana arborescens</i> 'Lorberga'	2	6	Весняна (2003 р.) гомотрансплантатія живців на 1,0-м штамбі самосіву на місці експозиції.
	<i>C. a.</i> 'Pendula'	2	7	Весняна (2003 р.) гомотрансплантатія живців на 2,3-2,6-м – // –.
	– // –	2	1	Весняна (2004 р.) ксенотрансплантатія живців на 7 гілок 2,2-м штамбів золотого дощу (<i>Laburnum anagiroides</i>) – // –.
	– // –	3	5	Весняна (2003 р.) гомотрансплантатія живців на 1,2-м – // –.
	<i>C. a.</i> 'Walker'	2	2	Весняна 2004 р. гомотрансплантатія живців на 1,0-м – // –.
	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Pyramidalis'	2	12	Весняна (2000-2004 pp.) гомотрансплантатія живців з б/с Фоміна на 1,5-1,8-м штамбі коренепаросткових рослин на місці експозиції.
	<i>R. viscosa</i> Vent.	2	7	Весняна (2003 та 2004 pp.) гетеротрансплантатія живців на 1,0-1,5 м штамбі коренепаросткових рослин робінії білої (<i>R. pseudoacacia</i> L.).
<i>Fagaceae</i> Dumort.	<i>Fagus sylvatica</i> 'Albovariegata'	5	2	Весняна (2011 р.) гомотрансплантатія живців на 0,5-м штамбі самосіву на місці експозиції.
	<i>Quercus robur</i> 'Pendula'	2	2	Весняна (2000 р.) гомотрансплантатія живців на 2,5-2,8-м – // –.
	<i>Q. r.</i> 'Rubra Pyramidalis'	2	1	Весняна (2003 р.) гомотрансплантатія живця на 0,5-м штамбі самосіву.
<i>Malvaceae</i> Juss.	<i>Tilia cordata</i> 'SVF-Luba' Sobch.	4	2	Гомотрансплантатія (2008 р.) весною живців, взятих із нового розсіченолистого сорту авторського добору 2005 року на 1,5 м штамбі, дорошування на Ідд. Мітіна. Осіння у 2010 р. пересадка рослин на експозицію.
	<i>T. c.</i> 'SVF-Victoria' Sobch.	4	2	Весняна гомотрансплантатія (2008 р.) живців, взятих із нового зубчастого сорту авторського добору 2003 року на 0,9-1,0 м штамбі. Дорошування на Ідд. Мітіна. Осіння (2010 р.) пересадка рослин на експозицію.
<i>Moraceae</i> Nakai	<i>Morus alba</i> 'Macrophylla'	4	3	Гомотрансплантатія (2008 р.) весною живців, взятих із НБС Гришка на 0,6-0,8 м штамбі, дорошування на Ідд. Мітіна. Весняна у 2007 р. пересадка рослин на експозицію.
<i>Oleaceae</i> Hoffmgg. & Link	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Albovariegata'	4	1	Весняна (2010 р.) гомотрансплантатія живця на 0,5 м штамбі самосіву. Приріст за вегетаційний період – 70 см.

1	2	3	4	5
	– // –	5	2	Весняна (2011 р.) гомотрансплантатія живців на 2,0-2,1 м штамбі самосіву на експозиційному місці.
	<i>F. e.</i> 'Monophylla Pendula'	1	1	Гоморансплантатія (2011 р.) живця на 3,6-м штамбі самосіву на експозиційному місці.
	<i>F. e.</i> 'Pendula'	2	1	Гоморансплантатія у 2001 р. живця на 1,2-м штамбі самосіву під пологом дуба. Плакуча крона тягнеться до сонця і утворила одногілкову парасольку довжиною 2 м.
	– // –	2	1	Гоморансплантатія у 2006 р. живця на 1,2-м штамбі самосіву. Живці привезені з Полтавської обл. с. Пугачівка для відповіді ЗМІ на знахідку дивного ясеня у цьому селі, зростаючого 'догори корінням'.
	– // –	5	1	Гоморансплантатія 2001 р. живця на 10,2-м штамбі самосіву.
	<i>F. excelsior</i> L.	2	8	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 pp.
	<i>F. pennsylvanica</i> Marshall	1	3	– // –
	<i>F. p.</i> 'Flavescensifolia' Sobch.	1	1	Весняна (2006 р.) гетеротрансплантатія живця від добору з сіянця нового авторського сорту на 1,6 м штамбі ясеня звичайного (<i>F. excelsior</i> L.) на Ідд. Мітіна. Пересадка на постійне місце у 2009 р.
	<i>Chaenomeles maulei</i> (Mast.) Schneid.	3	8	Весняна ксенотрансплантатія живців на 2,1-2,2-м штамбі цидонії глечикової (<i>Cydonia lagenaria</i> Loisel.) на місці експозиції.
	<i>Crataegus monogyna</i> 'Pendula'	1	1	Весняна (2012 р.) ксенотрансплантатія 7 бруньок на 3,8-м штамбі групи дикої (<i>Pyrus communis</i> L.) на місці експозиції. Приріст за вегетаційний період – 2,5 см.
<i>Rosaceae</i> Juss.	– // –	5	1	Весняна (2012 р.) гетеротрансплантатія 5 бруньок на 3,8-м штамбі глоду півняча шпора (<i>C. crus-galli</i> L.) на місці експозиції.
	– // –	5	1	Весняна (2004 р.) гетеротрансплантатія живця на 3,7 м штамбі глоду півняча шпора (<i>C. crus-galli</i> L.) і дорошування на Ідд. Мітіна. Осіння (2009 р.) посадка не експозицію.
	<i>C. m.</i> 'Rosea Plena'	2	1	Весняна у 2012 році гетеротрансплантатія живця на 1,2-м штамбі глоду півняча шпора (<i>C. crus-galli</i> L.) на місці експозиції. Приріст 2,5 см.
	– // –	5	3	Весняна у 2006 р. гетеротрансплантатія живців на три 1,0-м штамбі самосіву глоду півняча шпора (<i>C. crus-galli</i> L.).
	<i>C. pinnatifida</i> var. <i>major</i> 'Mao-Mao'	5	3	Весняна гетеротрансплантатія (2011) живців на 0,5-0,7-м штамбі самосіву глоду півняча шпора (<i>C. crus-galli</i> L.).
	<i>Malus baccata</i> 'Pendula'	4	3	Весняна (2005 р.) гетеротрансплантатія живців на 2,5-м штамбі яблуні недзведського (<i>M. niedzwedskiana</i>) на Ідд. Мітіна. Пересадка на експозицію восени 2008 р.
	<i>M. pumila</i> 'Pendula Rubrifolia'	5	1	Весняна (2008 р.) гетеротрансплантатія живця на самосів яблуні домашньої (<i>M. domestica</i> L.).
	<i>Prunus divaricata</i> 'Pissardii'	5	3	Весняна гомотрансплантатія 2005 р. живців на 0,8-м штамбі на Ідд. Мітіна. Пересаджено 2008 р. на експозицію.

1	2	3	4	5
	<i>P. d. 'Purpurea'</i>	3	8	Весняна гомотрансплантація живців на 5 гілок 2,8-м штамбу самосівної аличі на місці експозиції.
	<i>P. glandulosa</i> 'Rosea Plena'	4	1	Весняна гетеротрансплантація (2007 р.) живця на 1,2-м штамб самосіву черешні (<i>Cerasus avia</i> L.).
	<i>P. serrulata</i> 'Pendula'	4	1	Весняна (2003) гетеротрансплантація живця на 6,5-м штамб самосіву черешні (<i>Cerasus avia</i> L.).
	– // –	5	1	Весняна гетеротрансплантація живця на 3,1-м штамб черешні (<i>Cerasus avia</i> L.) на Ідд. Мітіна у 2004 р. Пересаджена на експозицію 2010 р. весною.
	– // –	5	1	Щепа Козлова на низькому 1,0 м штамбі. Пересаджена автором на експозицію 2011 року весною.
	<i>P. triloba</i> 'Rosea-Plena'	3	3	Весняна ксенотрансплантація живців сливи трилопатевої махровоквіткової – <i>Louiseania triloba</i> (Lindl.) Pachom. на три 2,8-м штамби аличі (<i>Prunus cerasifera</i> L.) на експозиційному місці.
	<i>Pyracantha coccinea</i> 'Orange Glow'	2	5	Весняна (2005 р.) гетеротрансплантація живців на 1,5-м штамби яблуні недзведського (<i>Malus niedzwedskiana</i>). Пересадка на експозицію 2008 р. весною.
	<i>Pyrus domestica</i> 'Limonca'	2	1	Весняна (2008 р.) ксенотрансплантація живця на 1,2-м штамб самосіву глоду півняча шпора (<i>Crataegus crus-galli</i> L.). Приріст 3,5 см.
	<i>Sorbus aucuparia</i> 'Pendula'	5	1	Весняна (2009 р.) гомотрансплантація живця на 3,2 м штамб самосіву на експозиційному місці.
	<i>S. intermedia</i> (Ehrh.) Pers.	5	5	Весняна ксенотрансплантація живців на п'ять 1,0-м штамбів самосівного глоду півняча шпора (<i>Crataegus crus-galli</i> L.) у 2006 р.
Sapindaceae Juss.	<i>Acer barbinerve</i> Maxim. Ex Miq.	1	3	Весняна пересадка на постійне місце перед лісовим масивом у 2011 р. рослин, привезених із Голосієво у 2007-2009 рр.
	<i>A. campestre</i> 'Austriacum'	1	1	Весняна (2007 р.) гомотрансплантація живця на 0,3 м штамб на Ідд. Мітіна. Пересадка на постійне місце у 2009 р.
	<i>A. c. 'Hebecarpum'</i>	1	1	– // –
	<i>A. c. 'Hederifolia'</i>	1	1	– // –
	<i>A. c. 'Leiocarpum'</i>	1	1	– // –
	<i>A. c. 'Rubrum'</i>	1	1	– // –
	<i>A. c. 'Schwedlerii'</i>	1	1	– // –
	<i>A. c. 'Suberosum'</i>	1	1	– // –
	<i>A. campestre</i> L.	3	6	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 рр.
	<i>A. cissifolium</i> Siebold and Zuccarini	5	1	Весняна (2010 р.) посадка великого 11-річного дерева, вирощеного з насіння (б/с Фоміна) на Ідд. Мітіна.
	<i>A. davidii</i> Franch. ssp. <i>grosseri</i> (Pax) P.C. De Jong	4	1	Весняна (2012 р.) гетеротрансплантація бруньки на 1,3 м штамб самосіву <i>A. platanoides</i> L. на експозиційному місці. Приріст 30 см.
	– // –	5	1	Весняна (2011 р.) гетеротрансплантація бруньки на 1,3 м штамб самосіву <i>A. platanoides</i> L. Пересадка на експозицію восени 2011.
	<i>A. negundo</i> 'Argenteo-marginata'	5	1	Весняна (2011 р.) гомотрансплантація живців на 1,2 м штамб самосіву на експозиційному місці.
	<i>A. n. 'Aurea-marginata'</i>	5	1	Весняна (2011 р.) гомотрансплантація живців на 5 гілок 1,2 м штамбу самосіву на експозиційному місці.

1	2	3	4	5
	– // –	5	1	Весняна (2011 р.) гомотрансплантація живців на 0,5 м штамб самосіву.
	<i>A. negundo</i> L.	4	1	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 рр.
	<i>A. platanoides</i> 'Crimson King'	5	1	Весняна (2010 р.) гомотрансплантація живців (модифікована автором копуліровка) на 2,8 м штамб самосівної рослини на місці зростання.
	– // –	5	1	Весняна (2011 р.) – // – на 2,5 м – // –.
	<i>A. p. 'Globosa'</i>	5	1	Весняна (2006 р.) – // – на 2,8 м – // –.
	<i>A. p. 'Palmatifidum'</i>	2	1	Весняна (2005 р.) гомотрансплантація живців (модифікована автором копуліровка) на 1,5 м штамб самосівної рослини на місці зростання.
	– // –	2	1	Весняна (2004 р.) – // – на 1,8 м – // –.
	– // –	4	1	Весняна (2001 р.) – // – на 1,6 м – // –.
	<i>A. p. 'Schwedlerii'</i>	5	2	Весняна (2006 р.) – // – на дві гілки 2,8 м – // –.
	<i>A. platanoides</i> L.	1	2	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 рр.
	– // –	2	7	– // –
	– // –	4	1	– // –
	<i>A. pseudoplatanus</i> 'SVF-Variiegatum-A'	1	5	Весняна (2004 р.) гомотрансплантація (модифікована автором копуліровка) живців (велика зелено-жовта плямистість) на 1,5-1,7 м штамби. Пересадка на постійне місце восени 2009 р.
	<i>A. ps. 'SVF-Variiegatum-B'</i>	1	3	Весняна (2004 р.) – // – (дрібна зелено-жовта плямистість) на 1,5 м штамб. Пересадка на постійне місце восени 2009
	<i>A. ps. 'SVF-Variiegatum-C'</i>	2	1	Весняна (2005 р.) – // – (зелено-жовта порошистість) на 1,4 м штамб самосіву на місці експозиції.
	<i>A. ps. 'SVF-Variiegatum-D'</i>	3	1	Весняна (2012 р.) – // – (зелено-жовта секторіальна плямистість) на 1,6 м штамб самосіву на місці експозиції.
	<i>A. ps. 'SVF-Variiegatum-F'</i>	3	1	Весняна (2010 р.) – // – (дрібна зелено-жовта плямистість) на 1,7 м штамб самосіву на місці експозиції.
	<i>A. ps. 'SVF-Variiegatum-G'</i>	4	1	Весняна (2004 р.) – // – (велика зелено-жовта плямистість) на 1,8 м штамб самосіву на місці експозиції.
	<i>A. ps. 'SVF-Variiegatum-H'</i>	5	1	Весняна (2008 р.) – // – (велика зелено-жовта плямистість) на 1,5 м штамб. Пересадка весною 2010 року на експозиційне місце.
	<i>A. ps. 'SVF-Variiegatum-K'</i>	5	1	Весняна (2011 р.) – // – (зелено-жовта секторіальна плямистість) на 0,2-м штамб самосіву біля бочки за стежиною.
	<i>A. tataricum</i> L.	5	2	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 рр.
Ulmaceae Mirb.	<i>A. tataricum</i> 'SVF-Victor'	5	1	Добір автором від 2003 р. з насіння вільного запилення нового сорту з великими зеленими прилистками та видовженовальними листками з довгим і гострим кінцем. Пересаджено 2010 р.
	<i>A. velutinum</i> 'SVF-Gigantea'	1	7	Весняна (2004 р.) ксенотрансплантація живців (модифікована автором копуліровка) на 1,5 м штамб явора звичайного (<i>Acer pseudoplatanus</i> L.). Пересадка на постійне місце восени 2009 р.
	<i>Ulmus glabra</i> 'Crispa Pyramidalis'	1	1	Весняна гетеротрансплантація живця на 0,5-м штамб самосіву в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) 2010 р. на місці експозиції.
	– // –	2	1	Весняна гетеротрансплантація 2010 р. живця на 0,7-м штамб самосіву в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) на місці експозиції.

1	2	3	4	5
	<i>U. g. 'Pendula'</i>	2	5	Весняна (2005 р.) гетеротрансплантатія живців на 3,3-3,5 м штамби – // –
	– // –	3	7	Весняна (2007 р.) гетеротрансплантатія живців на 3,0-3,8-м штамби – // –
	– // –	5	1	Весняна (2010 р.) гетеротрансплантатія живця на 0,7-м штамб – // –
	– // –	5	1	Весняна (2003 р.) гетеротрансплантатія живця на 1,9-м штамб – // –
	– // –	5	1	Весняна (2004 р.) гетеротрансплантатія живця на 2,8-м штамб – // –
	– // –	5	1	Весняна (2003 р.) гетеротрансплантатія живця на 3,2-м штамб – // –
	– // –	5	2	Весняна (2002 р.) гетеротрансплантатія живців на 2,1-2,5-м штамби – // –
	<i>U. g. 'Pyramidalis'</i>	2	5	Весняна (2004 р.) гетеротрансплантатія живців у кореневу шийку – // –
	– // –	5	4	Весняна (2005 р.) гетеротрансплантатія живців у кореневу шийку в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) на Ідд. Мітіна. Пересадка на експозицію 2010 р.
	<i>U. g. 'Rubra'</i>	2	2	Весняна (2003 р.) гетеротрансплантатія живців на 1,3-1,5 м штамби самосіву в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) на місці експозиції.
	– // –	5	3	Весняна (2006 р.) гетеротрансплантатія живців на 1,8 м штамби в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) на Ідд. Мітіна. Пересадка на експозицію 2010 року.
	<i>U. g. 'SVF-Victoria'</i>	5	1	Весняна (2004 р.) гетеротрансплантатія живців з відьминої мітли на 2,0-м штамб в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) і створення нового авторського сорту на Ідд. Мітіна. Пересадка на експозицію 2008 р.
	<i>U. g. 'Albo-Vari-egata'</i>	5	1	Весняна (2010 р.) гетеротрансплантатія живців з Одеси на дві гілки 0,7 м штамбу самосівного в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) на місці.
	– // –	5	1	– // – 2,5 м штамбу – // –
	<i>U. japonica</i> (Rehder), Sarg.	5	1	Весняна (2000 р.) гетеротрансплантатія живця на 1,9 м штамб в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) і дорошування на Ідд. Мітіна. Пересадка на експозицію весною 2006 року.
	<i>U. laevis</i> Pall.	2	2	Визначено під час інвентаризації 2007-2012 рр.
	<i>U. pumila</i> L.	5	4	– // –
	<i>U. ×hollandica</i> 'Jacqueline Hillier'	5	1	Весняна (2003 р.) гетеротрансплантатія живців на три гілки 1,5-м штамбу самосіву в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) на місці експозиції.
	– // –	5	1	Весняна (2003 р.) гетеротрансплантатія живців на 1,8-м штамб в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) і дорошування на Ідд. Мітіна. Пересаджено на експозицію у 2006 році.
	– // –	2	1	Весняна (2008 р.) гетеротрансплантатія живців на дві гілки 1,3-м штамбу самосіву в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) на місці експозиції.
	<i>Zelkova carpinifolia</i> (Pall.) Dippel	5	3	Весняна ксенотрансплантатія (2009 р.) живців на 1,3-1,8-м штамби самосіву в'яза приземистого (<i>U. pumila</i> L.) на місці експозиції.

Серед них визначено: кущів – 10 шт., що становить 4,2 % та 226 шт. (95,8 %) дерев. Із деревних порід вегетативно розмноженими є 207 шт. (92 %) рослин, зокрема: розмножених методом укорінення кореневих живців 6 шт. – 2,9 %, а також створених методами внутрішньовидового щеплення (гомоторансплантатією) 106 шт. – 51,2 %, міжвидовим (гетеро-трансплантатією) 72 шт. – 34,8 % та віддаленим щепленням (ксено-трансплантатією) 23 шт. – 11,1 %. При цьому основним методом створення щеп було модифіковане автором копулювання живців, що становило 99 %. На метод окулірування припало лише 1 %. Також основним терміном для проведення операцій з трансплантатії в декоративних рослин використовувався весняний період вегетації, що дало змогу зберегти 100 % трансплантів.

Серед кущових рослин вегетативно розмноженими автором способом укорінення живців є 10 шт., що становить 100 %. Під час аналізу висоти штамбу, який залежить від сорту та крони декоративної рослини і місця експозиції, рослинний матеріал було поділено на три групи: I – низькі (0-1 м); II – середні (1,0-3,0 м); III – високі (більше 3,0 м). До першої групи віднесено 50 шт. декоративних щеп (24,9 %), зростаючих на території кварталу №3, до другої – 130 шт. (64,7 %); до третьої – 21 шт. (10,4 %).

Також визначено, що 71,1 % (143 шт.) належить до категорії трансплантів, операції щеплення яким проводились безпосередньо на місці експозиції матеріалу, а 28,9 % – до пересаджуваних. Пересаджені рослини відрізняються сповільненими темпами росту, реагують на повітряну і ґрунтову посуху влітку і потребують специфічної агротехніки та посиленої уваги і догляду, чого не відзначено у категорії рослин, щеплених на штамби самосіву.

Висновки:

1. Успішність виживання та збереження розмноженого вегетативними способами декоративного рослинного матеріалу залежить від методики та термінів виконання операцій з трансплантатії рослинного матеріалу, що забезпечує якість зростання компонентів, а також від місця отримання і постійного зростання декоративного трансплантата.
2. Модифікований автором спосіб копулювання забезпечив створення 201 шт. (85,2 %) декоративних рослин на території кварталу № 3.
3. Весняний період вегетації для проведення операцій з трансплантатії використовувався у 100 % рослинного матеріалу, який зберігся до 2012 року і успішно зростає на території кварталу № 3.
4. Висота штамбів трансплантів залежить від сорту та крони декоративної рослини і місця експозиції: I група – низькі (0-1 м); II – середні (1,0-3,0 м); III – високі (більше 3,0 м). До першої групи віднесено 50 шт. декоративних щеп (24,9 %), зростаючих на території кварталу №3, до другої – 130 шт. (64,7 %); до третьої – 21 шт. (10,4 %).

Рекомендації:

1. Подушкоподібні, пірамідальні та видові матеріали декоративних деревних і кущових рослин необхідно щеплювати у зоні кореневої шийки, або на штамби I групи висоти.
2. Рослини з кулястою або парасолько- чи грибоподібною формою крони щепляться на штамбах II групи.

3. Плакучі форми деревних декоративних рослин можна щепити на різновисокі штамби, що залежить від цілі та місця експозиції:
  - 3.1. При щепленні на штамби висотою до 1 м отримуються форми крони, гілки якої стеляться та повзуть по поверхні землі, що дає можливість розміщувати їх на схилах з крутизною, більшою за 30-45°.
  - 3.2. При щепленні на штамби, вищі за 3 м, отримуються фонтано подібні крони із спадаючими гілками (з висот у 10-14 м), і такі рослини не заважатимуть проходом при розміщенні за 2-3 м від пішохідних доріжок.
4. Для отримання високоякісного садивного рослинного матеріалу за методами трансплантації необхідно уникати пересаджування декоративних рослин на нові місця зростання, тобто операції щеплення проводити на експозиційному місці на штамби найміцніших самосійних рослин.

Література

1. Базилевская Н.А. Интродукция растений: Теории и практические приемы / Н.А. Базилевская, А.М. Мауринь. – Рига : Изд-во Латв. ун-та, 1984. – 91 с.
2. Былов В.Н. Принципы создания и изучения коллекции декоративных малораспространенных многолетников / В.Н. Былов, Р.А. Каприконова // Бюллетень ГБС. – 1978. – Вип. 107. – С. 77-82.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – Київ-Ірпінь : ВТФ "Перун", 2005. – 1728 с.
4. Вехов Н.К. Методы интродукции и акклиматизации древесных растений / Н.К. Вехов // Труды ботанического института им. В.Л. Комарова. – Сер.: VI. Интродукция растений и зеленое строительство. – М.-Л. : Изд-во АН СССР. – 1957. – Вип. 5. – С. 93-106.
5. Вольф Э.Л. Декоративные кустарники и деревья для садов и парков / Э.Л. Вольф. – Петроград : Изд-во А.Ф. Девриена, 1915. – 463 с.
6. Галактионов И.И. Декоративная дендрология / И.И. Галактионов, А.В. Ву, В.А. Осин. – М. : Изд-во "Высш. шк.", 1967. – 318 с.
7. Гузенко Т.Г. Декоративное садоводство и садово-парковое строительство / Т.Г. Гузенко, М.Т. Гаюка и др. – К. : Вид-во "Будівельник", 1985. – 182 с.
8. Декандоль А. Место происхождения возделываемых растений / А. Декандоль. – СПб., 1885. – 218 с.
9. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія / О.А. Калініченко. – К. : Вид-во "Вища шк." – 2003. – 199 с.
10. Климович В.И. Размножение и выращивание декоративных древесных пород / В.И. Климович, И.В. Климович. – М. : Россельхозиздат, 1986. – 159 с.
11. Колесников А.И. Декоративная дендрология / А.И. Колесников. – М. : Изд-во "Лесн. пром-сть", 1974. – Т. 3. – 703 с.
12. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць : підручник [для студ. ВНЗ] / В.П. Кучерявий. – Львів : Вид-во "Світ", 2005. – 456 с.
13. Малеев В.П. Теоретические основы акклиматизации / В.П. Малеев. – М. : Сельхозгиз, 1933. – 168 с.
14. Пронин М.И. Лесопарковое хозяйство / М.И. Пронин. – М. : Агропромиздат, 1990. – 175 с.
15. Собченко В.Ф. Вегетативне розмноження клена ясенolistого / В.Ф. Собченко // Науковий вісник НАУ : зб. наук. праць. – Сер.: Лісівництво. Декоративне садівництво. – К. : Вид-во НАУ. – 2006. – Вип. 103. – С. 45-53.
16. Собченко В.Ф. Использование высокорослых подвоев для ускоренного получения солитеров формы "Pendula" в декоративном садоводстве / В.Ф. Собченко // Ботанические сады: состояние и перспективы сохранения, изучения, использования биологического разнообразия растительного мира : тез. докл. Междунар. научн. конф. – Минск : Изд-во ЦБС БелГПУ, 2002. – С. 260-261.
17. Собченко В.Ф. Розмноження декоративних та плодovих рослин методом щеплення свіжо-зрізаними живцями в період спокою / В.Ф. Собченко // Вісник Львівського університету.

- ту. – Сер.: Біологічна. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка. – 2004. – Вип. 36. – С. 175-186.
18. Собченко В.Ф. Розмноження кленів щепленням / В.Ф. Собченко // Збірник наукових праць Уманського ДАУ. – Умань, 2005. – Вип. 61. – Ч. 1. – С. 536-549.
19. Собченко В.Ф. Щеплення в ранньовесняний період листопадних рослин та його модифікація / В.Ф. Собченко // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Сер.: Лісове та садово-паркове господарство. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18. 1. – С. 46-48.
20. Собченко В.Ф. Вегетативне розмноження декоративних форм *Ulmus L.* і *Acer L.* в дендропарку "Софіївка" / В.Ф. Собченко // Парки магнацьких резиденцій XVII-XIX ст. у Центральній та Східній Європі та проблеми їх захисту : матер. Міжнар. наук. конф. – Сер.: Інтродукція рослин. – 2000. – № 2. – С. 113-118.
21. Терлецкий В.К. Декоративные растения / В.К. Терлецкий. – М. : Изд-во "Знание", 1991. – 64 с.
22. Mayr H. Die Naturgesetzlcher Grundlage des Waldbaues / H. Mayr. – Berlin : Parey, 1909. – 366 s.
23. Sobchenko V.F. Wegetatyvne formy rozmnozozania decoracyjnych form *Ulmus L.* і *Acer L.* w Parku Dendrologicznym "Zoflowka" / V.F. Sobchenko // Ogrody Cartoryskich : mater. Miedzynar. konf. Naukowy. – Human, 09-13 lipca 2000 roku. / Studia i materialy. Ogrody. – Warszawa : Osrodek ochrony zabytkowego krajobrazu; Narodowa Instytucja Kultury. – 2001. – № 10(16). – С. 237-240.

Собченко В.Ф. Инвентаризационный анализ коллекций декоративных растений квартала № 3 Национального дендрологического парка "Софиевка" НАН Украины

По результатам инвентаризации квартала №3 НДП "Софиевка" (2007-2012) определено, что коллекционный фонд за период 1997-2012 гг. обогащен автором на 51 вид и 105 форм и сортов декоративных растений, которые принадлежат к 22 родам и 11 семьям общим количеством 236 шт., в том числе: 4,2 % кустов и 95,8 % деревьев. Среди древесных пород вегетативно размноженными автором являются 207 шт. (92 %) растений, в том числе: размноженных методом укоренения корневых черенков – 2,9 %, а также созданных методами внутривидовой прививки (гомo-трансплантация) – 51,2 %, межвидовым (гетерo-трансплантация) – 34,8 % и отдаленной прививкой (ксено-трансплантация) – 11,1 %. Среди кустовых растений вегетативно размноженными автором способом укоренения стеблевых черенков является 10 шт., что составляет 100 %.

Ключевые слова: инвентаризация, коллекция, декоративные кусты, деревья, вегетативное размножение, гомo-, гетерo-, ксено-трансплантация, укоренение черенков, корневые отсадки.

Sobchenko V.F. Inventory analysis of collections of ornamental plants block number 3 of the National Park arboretum "Sofievka" NAS

As a result of inventorying in quarter №3 of the NDP "Sofievka" (2007-2012) it is certain, that a collection fund for period 1997-2012 is enriched an author on a 51 kind and 105 forms and sorts of decorative plants which belong to 22 births and 11 families by a general amount 236 things, including: 4,2 % bushes and 95,8 % trees. Among arboreal breeds vegetative multiplied by author there is 207 things (92 %) of plants, including: multiplied the method of taking root of root handles – 2,9 %, and also created the methods of intraspecific inoculation (homo-transplantation) – 51,2 %, interspecific (hetero-transplantation) – 34,8 % and by a remote inoculation (xeno-transplantation) – 11,1 %. Among bush plants vegetative multiplied by author the method of taking root of stem handles is 10 things, that is 100 %.

Keywords: inventorying, collection, decorative bushes, trees, vegetative reproduction, homo-, hetero-, xeno-transplantation, taking root of handles, root transplanting.